

opfordre Parterne til at tilvejebringe et Syn eller Skøn (jfr. det tidligere Forslags § 264), er dette ud fra den Betragtning, at Syn op Skøn ikke blot er et Bevismiddel i sædvanlig Forstand, men en Hjælp for Retten ved Sagens Bedømmelse. Til af egen Drift at indkalde Parter, Vidner eller Syns- eller Skønsmænd til Afhøring fra først af, har Retten ingen Myndighed.

Det følger af sig selv, at Benyttelsen af al den her omhandlede Myndighed, hvor saadan maa antages at ville være til Gavn for Sagen, ikke blot er Ret, men ogsaa Pligt for Retten. Denne Pligt er dog ej af den Art, at Parterne kunne fremsætte Paastand paa, at Retten skal benytte sig af denne Myndighed, og i Vægringstilfælde kunne forlange Kendelse, for derefter at gøre saadan til Genstand for Kære til højere Ret. Pligten er derimod af samme Art som f. Eks. Rettens Pligt til behørig at overveje en Sag, inden den afsiger Dom.

Lignende til Dels dog videregaaende Regler, findes i tysk Civilproces (se saaledes dennes §§ 130—135, 361 og 363) saavel som i østerrigsk Civilproces (se saaledes dennes §§ 183, 184, 340 og 344).

§§ 93 og 94.

Den Retten ved § 93 tillagte Myndighed kan være til Nytte, dels ved at fremkalde en særskilt Forhandling og Paakendelse af Afvisningsspørgsmaalet, førend man gaar ind paa en fuldstændig Forhandling af Sagen, der under Forudsætning af Afvisning vil være spildt, dels ved at Parterne derigennem kunne faa Opfordring til at udtale sig om Afvisningsgrunden og til om muligt at afhjælpe en foreliggende formel Fejl, medens de efter den gældende Ret ere udsatte for at faa Sagen afvist uden at være hørte derom, nemlig naar de slet ikke havde forudsat Muligheden af en Afvisning paa Embeds Vegne.

Den Retten i § 94, 3die Stykke, tillagte Myndighed til at dele Sagens Realitet paa den i det enkelte Tilfælde hensigtsmæssigste Maade (f. Eks. ved at bestemme, at en Indsigelse vedrørende Parternes Competence, en Præskriptions-, Præklusions-, eller Umyndighedsindsigelse skal behandles særskilt forud), kan dels tjene til Fremme af den mundtlige Procedures Overskuelighed, dels ofte spare en mere eller mindre vidtløftig subsidær Procedure. Ved „Stridspunkter“ forstaas i øvrigt kun de omstridte Søgsmalsgrunde og Indsigelser med dertil hørende Procesmateriale, men ikke selve de forskellige Paastande. Hvis imidlertid

Paastandene referere sig til forskellige sideordnede Krav, kan en Adskillelse finde Sted i Kraft af Paragrafens 2det Stykke. Hvis de fremsættes som principale og subsidære, kunne de enten være støttede paa forskellige Anbringender, og en Adskillelse kan da finde Sted i Henhold til det heromhandlede 3die Stykke af Paragraffen, eller de kunne være støttede paa samme Anbringender, i hvilket Tilfælde der ikke er Adgang til Adskillelse, men heller ikke vil være Træng dertil.

Om Adgang til særskilt Paakendelse, jfr. § 107. At Retten, hvor den optager en enkelt Søgsmalsgrund eller en enkelt Indsigelse til særskilt Paakendelse, men derefter i sin Dom ikke tager den til Følge, maa give Adgang til fortsat Procedure, forstaar sig af sig selv. Appel kan da først finde Sted efter den endelige Dom, jfr. § 245; om Fuldbyrdelsesadgangen, jfr. § 107, 2det Stykke.

Den Retten i § 94, 1ste og 2det Stykke, tillagte Myndighed til at forene adskilte Krav til eet Søgsmal og omvendt opløse forenede Krav i flere Søgsmal kan ligeledes have væsentlig praktisk Betydning. Hvor flere Sager bero paa samme Retsspørgsmaal og ere ligeartede i Henseende til Faktum, kan en Forening spare Tid, Ulejlighed og Udgift, og hvor omvendt uensartede Krav ere sammenkoblede, kan efter Omstændighederne en Adskillelse afværge Forvirring og Forhaling.

Selvfølge maa, for at Retten kan anordne Kumulation, de almindelige Betingelser for saadan foreligge, altsaa for objektiv Kumulations Vedkommende, at samme Procesart er anvendelig med Hensyn til alle Kravene, og for subjektiv Kumulations Vedkommende endvidere, at enten Kravene have fælles Oprindelse, eller at en særlig Lovforskrift hjemler Kumulationen, eller at ingen af Parterne gør Indsigelse derimod. Hvad praktisk Betydning Reglen om Rettens Beføjelse til at forene Sager mellem forskellige Parter kan faa i Tilfælde, hvor der hverken er Konneksitet mellem Kravene eller særlig Lovhjemmel, vil altsaa komme til at bero paa, hvilken Autoritet Rettens Ønske besidder over for Parterne.

Med Paragrafens 2det og 3die Stykke kan sammenholdes § 10, hvorefter Landsretten ikke paa Grund at en foretagen Udskilning ophører at være kompetent til at dømme i Sagen.

§§ 95 og 96.

De heri givne Regler skulle tjene til